

УДК 657.1

Берляк Г.В.

Житомирський державний технологічний університет

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В ЧАСТИНІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Актуальність дослідження даного проблемного питання полягає в необхідності дослідження проблеми впливу інвестиційної політики на формування облікової політики підприємства з метою забезпечення інвестиційної безпеки.

У праці використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: методи конкретизації, діалектичний метод, аналіз, синтез, абстрагування, бібліометричний і бібліографічний методи та метод моделювання. Встановлено, що інвестиційна політика підприємства повинна передбачати цілісність в обліку та управління інвестиційними ресурсами та оцінювати методичний, технічний, організаційний аспекти. А також слід зазначити, що облікова, податкова та договірна політика впливають на формування та ведення інвестиційної політики підприємства. Тому регламентація інвестиційної політики на підприємстві є важливим завданням оптимізації діяльності підприємства, оскільки від аналізу умов інвестування (що зазначаються в договорі) в результаті залежить порядок облікового відображення даних операцій і фінансовий стан підприємства, що, в результаті, впливає на фінансовий результат.

Ключові слова: інвестиційна безпека, інвестиційна політика, облікова політика.

Belyak G.

ENTERPRISE INVESTMENT POLICY AS A METHOD OF ACCOUNTING POLICIES ENTERPRISE THE SECURING INVESTMENT SECURITY

The relevance of this research problematic issue is the need to study the impact of the investment policy of the formation of accounting policies to ensure investment security.

The work uses general scientific and special methods of learning: methods of specification, the dialectical method, analysis, synthesis, abstraction, bibliographic and bibliometric methods and modeling techniques.

The regulation of the company's accounting policy is defined. Today, however, the accounting policies focused more on the preparation and presentation of financial statements than decision-making in various fields of business. Therefore, do not function

accounting policy reduced only to the process of preparation of the financial statements. It should focus on the various components of economic activity, and include a set of topical issues including the accounting, but due to other management functions, as these functions are the overall economic value for the company. In the area of interest are not, issues such as the assessment of alternatives attraction of investments in the business, people responsible for this type of operations, analysis and monitoring of the assistance and investment projects and others. The way these issues are resolved, and the state depend commitment not only accounting but also management and financial sustainability of the enterprise as a whole. Therefore, there is a need to develop a common policy management that integrates a direction implementation of all the facts of economic life. A definition of investment security as a specific object accounting system provides an effective system of your display and its management of its formation and use. This agreement has been confirmed by companies that demonstrate the ineffectiveness of the investment policy and is a prerequisite for the development of a common objective of the investment policy of the company.

Considering it is determined that the investment policy of the company should provide integrity in accounting and management of investment resources and evaluate methodological, technical, organizational aspects. Also it should be noted that the accounting, tax and contract policies affecting the formation and maintenance of the investment policy of the company. Therefore, regulation of investment policy the company is an important task of optimization of the company as an analysis of investment conditions (which are specified in the contract) as a result of the procedure depends on your data mapping operations and financial condition that the resulting impact on financial results.

Keywords: investment security, investment policy, the accounting policy.

Беляк А.В.

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПОЛИТИКА ПРЕДПРИЯТИЯ КАК СПОСОБ РЕАЛИЗАЦИИ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ ПРЕДПРИЯТИЯ В ЧАСТИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

Актуальность исследования данного проблемного вопроса заключается в необходимости исследования проблемы влияния инвестиционной политики на формирование учетной политики предприятия с целью обеспечения инвестиционной безопасности.

В работе использованы общенаучные и специальные методы познания: методы конкретизации, диалектический метод, анализ, синтез, абстрагирование, библиометрические и библиографический методы и метод моделирования. Установлено, что инвестиционная политика предприятия должна предусматривать целостность в учета и управления инвестиционными ресурсами и оценивать методический, технический, организационный аспекты. А также следует отметить, что учетная, налоговая и договорная политика влияют на формирование и реализацию инвестиционной политики предприятия. Поэтому регламентация инвестиционной политики на предприятии является важной задачей оптимизации деятельности предприятия, поскольку от анализа условий инвестирования

(которые указываются в договоре) в результате зависит порядок учетного отражения данных операций и финансовое состояние предприятия, что, в результате, влияет на финансовый результат.

Ключевые слова: инвестиционная безопасность, инвестиционная политика, учетная политика.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В сучасних умовах господарювання одним з завдань для будь-якого підприємства є удосконалення процесу управління з метою ефективного здійснення господарської діяльності, залучення додаткових джерел фінансування активів, розподілу прибутку тощо. Вдосконалення форм і методів управління має першочергове значення для прийняття управлінських рішень, підвищення ефективності виробництва, досягнення підвищення прибутковості та рентабельності. Важливою складовою системи управління, яка забезпечує досягнення цих цілей, є бухгалтерський облік та економічний аналіз, а саме, раціональна їх організація як одна із основних функцій загального процесу управління фактами господарського життя, що відбуваються в основних сферах діяльності підприємства – операційній, інвестиційній та фінансовій – процесу, що об'єктивно існує і здійснюється щодо кожної окремої сфери завдяки взаємозв'язку всіх функцій управління.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питанням формування облікової політики підприємства присвячено дослідження ряду авторів. Зокрема дослідження

Разом з тим, з наукової і практичної точок зору залишається недостатньо дослідженою проблема впливу інвестиційної політики на формування облікової політики підприємства з метою забезпечення інвестиційної безпеки.

Цілі статті полягають в обґрунтуванні необхідності розробки на підприємстві політики господарювання, визначити місце в ній інвестиційної політики підприємства та нормативно закріпити основні положення інвестиційної політики підприємства як способу реалізації облікової політики в частині забезпечення інвестиційної безпеки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Зміст визначень бухгалтерського обліку можна звести до наступного: **бухгалтерський облік** – це система збору, накопичення і

систематизації інформації про господарську діяльність з метою складання звітності та обґрунтування управлінських рішень [1, с. 23]. З визначення сутності бухгалтерського обліку можемо зробити висновок, що бухгалтерський облік не може існувати сам по собі, він повинен мати таку організацію, щоб взаємодіяти з усіма підсистемами, що формують інформацію про діяльність підприємства та забезпечують ефективне функціонування та розвиток підприємства.

Сьогодні однією із складових, що регламентують облікову діяльність на підприємстві є облікова політика підприємства.

Класичне філософське трактування терміну “політика” означає (грец. *politike* – мистецтво управляти державою) – діяльність, яка пов’язана з відношеннями між класами, націями та іншими соціальними групами, ядром якої є завоювання, утримання та використання державної влади [2, с. 285]. Однак цей термін з часом набував більш широкого значення і почав застосовуватися в різних сферах діяльності. Зокрема політика, за визначенням В.П. Пугачова та О.І. Соловійова – це діяльність, спрямована на досягнення спільної злагоди [3, с. 2].

Фактично, саме **облікова політика** повинна сприяти формуванню та наданню інформації про діяльність підприємства, та сприяти ефективному прийняттю управлінських рішень. Проте, згідно ст. 1 ЗУ “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” [4] під **обліковою політикою** слід розуміти сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Отже, одним з вихідних моментів у формуванні облікової політики є її регламентаційний характер, що належить до її недоліків, через який виникають інші спірні моменти. Тобто облікова політика початково орієнтується “не на пошук ефективних форм організації облікового персоналу й розширення складу і поглиблення змісту інформаційних облікових моделей, не на розвиток обліку в інтересах системи управління” [5, с. 38], а на узгодження з чинним законодавством, що визначає її основною метою “складання та подання фінансової звітності”. На думку професора М.Т. Білухи [6], облікова політика повинна бути спрямована на розкриття творчих здібностей підприємців у підвищенні ефективності господарювання, впровадженні нових технологій для задоволення

власних потреб і виконання зобов'язань перед державою. Професор М.В. Кужельний [7] зауважує, що у формуванні облікової політики повинні брати участь майже всі економічні і технічні служби. В свою чергу, П.Є. Житний акцентує увагу на тому, що не слід функції облікової політики зводити лише до процесу складання фінансових звітів. Звичайно, ці процеси є складовою облікової політики, проте вони є продуктом тільки кінцевих господарських подій минулого періоду. Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень треба мати не тільки поточну оцінку господарських процесів, а й попередню оцінку для здійснення контролю та обґрунтування економічного рівня майбутнього стану виробництва. Саме управлінська спрямованість облікової політики має сенс, оскільки повною мірою може вплинути на процеси господарювання [8, с. 62-63;9].

Такі погляди вчених засвідчують доцільність відображення в обліковій політиці принципів управлінської спрямованості, що підтверджує необхідність охоплення нею широкого кола завдань, вирішення яких може стосуватися стратегічних напрямків підвищення ефективності господарювання [10, с. 51].

Тобто, політика організації бухгалтерського обліку, включаючи всі її елементи повинна орієнтуватися на різні складові господарської діяльності підприємства, та охоплювати сукупність актуальних проблемних питань у тому числі питання обліку, проте у зв'язку з іншими функціями управління, оскільки ці функції мають загальноекономічне значення для підприємства.

Коло ж проблемних питань, що визначають облікову політику пов'язане з нарахуванням амортизації, методами оцінки та списання об'єктів обліку, створенням резервів покриття майбутніх витрат і платежів, забезпеченням техніки ведення обліку.

За даними дослідження Наказів (положень) про облікову політику 25 підприємств Житомирської області встановлено відсутність регламентування оцінки альтернативних можливостей залучення інвестиційних ресурсів в діяльність підприємства, відповідальності осіб за даний вид операцій, організації та здійснення аналізу та контролю тощо, що унеможлиблює забезпечення фінансової стійкості підприємства в цілому.

Визначення інвестиційної політики як частини загальної фінансової стратегії підприємства передбачає побудову ефективної

системи облікового відображення даних операцій та управління ними.

Проте за даними Державного комітету статистики станом на 30.06.2014 р. структура інвестицій у діяльність підприємств України характеризувалася зменшенням їх обсягів за всіма галузями промисловості. Лідируючу позицію серед видів економічної діяльності за обсягами інвестування займає переробна промисловість та будівництво.

Статистичні показники свідчать про неефективність управління залученням, використанням інвестиційних ресурсів підприємств та є об'єктивною передумовою розробки інвестиційної політики на підприємстві, яка повинна бути узгоджена з діючою обліковою політикою.

Відзначимо, що організаційна система може бути досконалою лише за умови, що вона максимально сприятиме вирішенню питань методики облікового процесу і дасть простір для створення облікових інформаційних потоків, що сприяють системі управління інвестиційною політикою в цілому [11].

На рис. 1. зображено місце інвестиційної політики в політиці господарювання підприємства. Варто зауважити, що перелік складових політики господарювання, зображений на рис. 1 не є вичерпним, оскільки залежить від галузевої приналежності та особливостей діяльності підприємства.

На рис. 1 зображені складові політики господарювання – економічна політика та технологічна політика, а також їх елементи. Необхідність даного розподілу пов'язана з тим, що, по своїй суті, складові політики господарювання, які можна віднести до економічної політики, торкаються процесів, що позначаються на діяльності конкретних підрозділів, запланованих та одержаних результатів, які, як правило, мають кількісну оцінку [12].

Жодна з представлених елементів політики господарювання не може працювати та розроблятися окремо одна від одної. Проте, основою управління підприємства є фінансова політика підприємства як частина його економічної політики, що виявляється у використанні фінансових ресурсів, регулювання витрат і доходів, в управлінні грошового обігу, формуванні і використанні грошових коштів [1, с. 27].

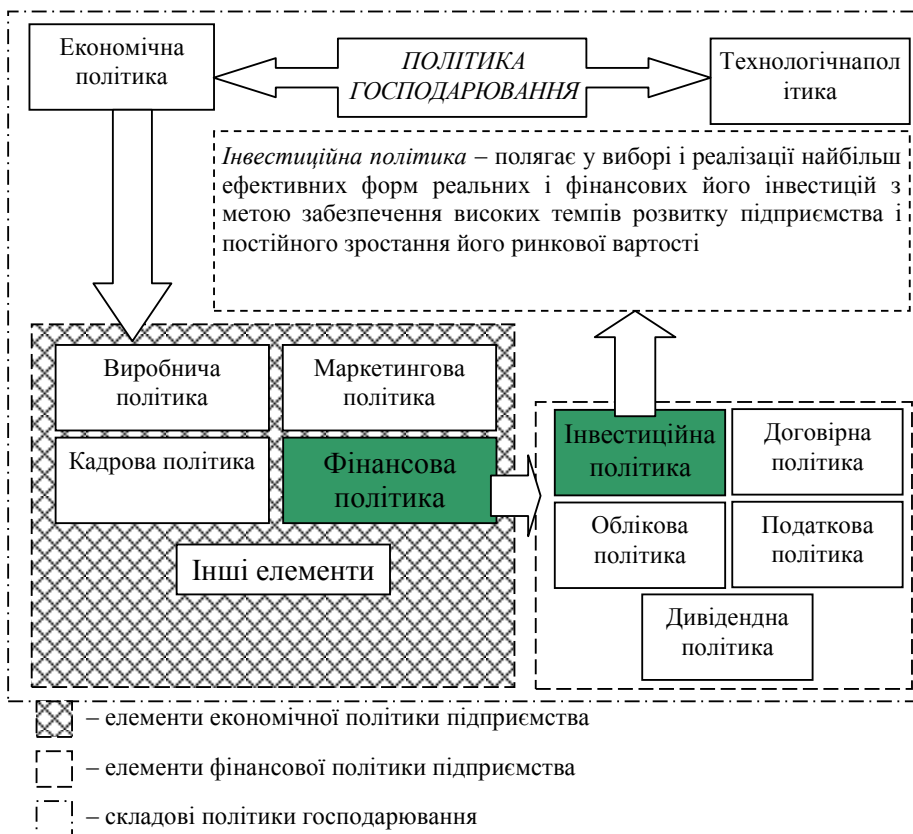

Рис. 1. Місце інвестиційної політики у системі політики господарювання підприємства

Виходячи із сутності та мети інвестиційної діяльності, надамо наступне визначення інвестиційної політики підприємства. *Інвестиційна політика підприємства* – система принципів та методів розробки та реалізації рішень, пов'язаних з вибором та реалізацією найбільш ефективних форм реальних і фінансових інвестицій підприємства з метою забезпечення високих темпів його розвитку і постійного зростання ринкової вартості відповідно до потреб та можливостей стратегії розвитку підприємства.

Відповідно до сутності інвестиційної політики підприємства можна визначити її мету, яка полягає у забезпеченні надання

інформації про формування та реалізацію інвестиційних рішень, операцій з інвестиціями, а також стан інвестування підприємства для забезпечення здійснення контролю і управління ними.

Для будь-яких елементів політики характерні специфічні ознаки, задачі та принципи існування. Вважаємо, що сутність інвестиційної політики підприємства проявляється в реалізації наступних задач, що забезпечують досягнення стратегії розвитку підприємства:

- розробка стратегії і тактики економічної діяльності підприємства на короткостроковий і довгостроковий період;
- пошук найбільш ефективних об'єктів для інвестування;
- вибір оптимального варіанта інвестиційного проекту;
- пошук і оцінка альтернативних джерел інвестиційних ресурсів для здійснення інвестиційних проектів;
- досягнення максимального результату в процесі реалізації інвестиційної політики при мінімально можливому обсязі капіталу, тривалості експлуатації активів і докладених зусиль.

Ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства є одним із способів максимізації вартості підприємства за рахунок мінімізації середньозваженої ціни капіталу. Залучення підприємством інвестицій завжди пов'язане зі зміною обсягу і структури капіталу.

Сьогодні для розробки інвестиційних політики підприємства необхідна єдність методологічної та інформаційної бази, що дозволяє впорядкувати підготовчий процес і полегшує надалі моніторинг даних проектів і програм.

Виходячи з порядку організації облікової політики, доцільно виділити таку систему організації інвестиційної політики підприємства, та визначити її основні елементи (рис. 2).

Основу організації бухгалтерського обліку інвестиційних операцій формують два види операцій: одержання інвестицій та віддача від них. Тому інвестиційна політика підприємства повинна передбачати цілісність в обліку та управління інвестиціями та охоплювати методичний, технічний, організаційний аспекти.

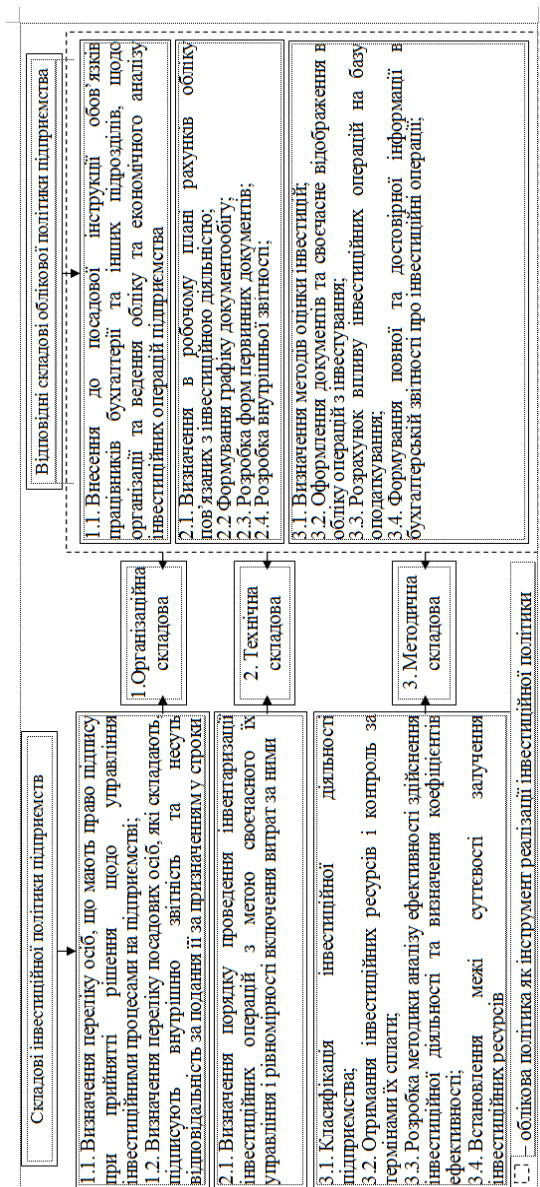

Рис. 2. Складові інвестиційної політики підприємства

Методичний аспект визначає складові елементи інвестиційної політики, що забезпечить їх відображення в системі бухгалтерського обліку; визначення методів оцінки; оформлення документів та своєчасне відображення в обліку інвестиційних операцій і контроль за їх виконанням; обчислення податків, пов'язаних з проведенням інвестиційних операцій та формування повної і достовірної інформації в бухгалтерській звітності.

Технічний аспект інвестиційної політики передбачає визначення в робочому плані рахунків рахунки обліку інвестиційної діяльності; визначення порядку проведення інвентаризації; формування графіку документообігу інвестиційних операцій; розробку форм документів для відображення відповідних операцій. В свою чергу, *організаційний аспект* інвестиційної політики передбачає внесення до посадової інструкції обов'язків працівників бухгалтерії, аналітичних підрозділів, управлінського персоналу, щодо організації та ведення обліку операцій, пов'язаних із інвестиційною діяльністю.

На інвестиційну привабливість підприємства та дивідендну політику може впливати стан зобов'язань підприємства, що є наслідком договірної політики. В зворотному напрямі, інвестувати може лише підприємство, що є фінансово стійким та має вільні кошти після сплати відсотків (вплив договірної та позикової політики), виплати дивідендів (вплив дивідендної політики) тощо.

Облікова, договірна та податкова політики тісно пов'язані з інвестиційною політикою та взаємопов'язані між собою. Даний взаємозв'язок можемо прослідкувати на основі складових інвестиційної політики, що зазначимо в табл. 1.

Таблиця 1

Взаємодія складових інвестиційної політики з елементами облікової, договірної та податкової політики

№ з/п	Складові інвестиційної політики	Елементи фінансової політики
1	Класифікація інвестицій	Облікова
2	Визначення методів оцінки інвестицій	Облікова
3	Оформлення документів та своєчасне відображення в обліку операцій по надходженню інвестиційних ресурсів та їх поверненню	Облікова

Продовження таблиці 1

4	Визначення термінів окупності інвестиційних проєктів	Договірна
5	Обчислення податків, пов'язаних з проведенням інвестиційних операцій	Податкова
6	Формування повної і достовірної інформації в бухгалтерській звітності	Облікова
7	Визначення в робочому плані рахунків рахунки обліку інвестиційної діяльності	Облікова
8	Визначення порядку проведення інвентаризації	Облікова
9	Формування графіку документообігу	Облікова
10	Розробка форм первинних документів	Облікова
11	Внесення до посадової інструкції обов'язків працівників бухгалтерії щодо організації та ведення обліку інвестиційних операцій	Облікова
12	Розробка методики аналізу ефективності здійснення інвестиційних проєктів та визначення коефіцієнтів ефективності	Облікова
		Договірна
		Податкова
13	Визначення переліку осіб, які мають право підпису при прийнятті рішення щодо управління інвестиційною діяльністю	Договірна

Слід зазначити, що облікова, податкова та договірна політика впливають на формування та ведення інвестиційної політики підприємства. Тому регламентація інвестиційної політики на підприємстві є важливим завданням оптимізації діяльності підприємства, оскільки від аналізу умов інвестування (що зазначаються в договорі) в результаті залежить порядок облікового відображення даних операцій і фінансовий стан підприємства, що, в результаті, впливає на фінансовий результат.

Висновки. Регламентація діяльності підприємства визначається обліковою політикою. Проте сьогодні облікова політика орієнтується більше на складання та подання фінансової звітності ніж на прийняття рішень в різних сферах господарської діяльності. Тому, не слід функції облікової політики зводити лише до процесу складання фінансових звітів. Вона повинна орієнтуватися на різні складові господарської діяльності підприємства, та охоплювати сукупність актуальних проблемних

питань у тому числі питання обліку, проте у зв'язку з іншими функціями управління, оскільки ці функції мають загальноекономічне значення для підприємства. У сфері її інтересів не знаходяться, такі питання, як оцінка альтернативних можливостей залучення інвестиційних ресурсів в діяльність підприємства, відповідальність осіб за даний вид операцій, аналіз та контроль за залученням та реалізацією інвестиційних проектів та інші. Від того, як будуть вирішені ці питання, залежать цілеспрямованість і стан не тільки обліку, але й системи управління та фінансової стійкості підприємства в цілому. Тому, необхідною є розробка загальної політики господарювання, що інтегрувала б в собі напрями здійснення всіх фактів господарського життя. А визначення інвестиційної безпеки як специфічного об'єкта системи бухгалтерського обліку передбачає побудову ефективної системи його облікового відображення та управління його формуванням та використанням. Ця необхідність підтверджується даними підприємств, що свідчать про неефективність здійснення інвестиційної політики та є об'єктивною передумовою розробки єдиної інвестиційної політики на підприємстві.

Зважаючи на це визначено, що інвестиційна політика підприємства повинна передбачати цілісність в обліку та управління інвестиційними ресурсами та оцінювати методичний, технічний, організаційний аспекти. А також слід зазначити, що облікова, податкова та договірна політика впливають на формування та ведення інвестиційної політики підприємства. Тому регламентація інвестиційної політики на підприємстві є важливим завданням оптимізації діяльності підприємства, оскільки від аналізу умов інвестування (що зазначаються в договорі) в результаті залежить порядок облікового відображення даних операцій і фінансовий стан підприємства, що, в результаті, впливає на фінансовий результат.

1. Ловінська Л.Г. Організація бухгалтерського обліку та фінансового контролю в сучасних умовах господарювання в Україні / Л.Г. Ловінська, І.Б. Стефанюк. – К.: НДФІ, 2006. – 240 с.
2. Трішкіна Н.І. Товарна політика як об'єкт інноваційної діяльності оптового підприємства / Н.І. Трішкіна // Наука й економіка: науково-теоретичний журнал Хмельницького економічного університету – 421 с. – С. 284-288.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні / Верховна рада України. Закон України. – Офіц. вид. – К.: 1999 – № 40.

4. Розумайкіна І. Облікова політика як складова загальної стратегії управління підприємством / І. Розумайкіна // Економіст. – 2010. – № 5. – с. 38-41.
5. Білуха М.Т. Судово-бухгалтерська експертиза: підручник / М.Т. Білуха. – К.: Вид.компанія “Воля”, 2004. – 656 с.
6. Кужельний М.В. Теорія бухгалтерського обліку: підручник / М.В. Кужельний, В.Г. Лінник. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с.
7. Житний П. Системний аспект облікової політики / П. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 1. – С. 62-65.
8. Нотченко В.В. Содержание и составляющие экономической политики предприятия // Сборник научных трудов “Социально-экономические проблемы развития России и процессы глобализации: потенциал возможного”, СПб.: Институт бизнеса и права, 2007. – 430 с.
9. Пушкар М.С. Логістичні системи підприємства: облік, аналіз і аудит / М.С Пушкар, А.Г. Богач., В.Г. Мельник. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 187с.
10. Марушко Н.С. Деякі аспекти організації обліку залученого капіталу / Н.С. Марушко // Збірник науково-технічних праць. Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.10 – С. 150-160.
11. Нотченко В.В. Содержание и составляющие экономической политики предприятия // Сборник научных трудов “Социально-экономические проблемы развития России и процессы глобализации: потенциал возможного”, СПб.: Институт бизнеса и права, 2007. – 430 с.
12. Осташков А.В. Финансовый менеджмент / А.В. Осташков: комплект учебно-методических материалов – Пенза: Пензенский региональный центр дистанционного образования, 2005 – 125 с.